

Takaisin etusivulle

Opettajalle

Tämä on toinen osa *Monenlaista luettavaa* -kirjasarjasta. Kirjojen sisältämien erityyppisten tekstien joukosta on mahdollista löytää jokaiselta oppilasta kiinnostavia tekstejä ja aihealueita. Voit monistaa kirjasta kullekin oppilaalle parhaiten sopivat tehtävät. Sarjan kirjat pyrkivät erityisesti harjoittamaan oppilaiden lukemisen ymmärtämisen taitoja. He myös tottuvat lukemaan monenlaisia tekstejä. Kirjojen tehtäviä voivat tehdä jo ensimmäisen luokan alussa ne oppilaat, jotka ovat edistyneet pitkälle lukemisen taidoissa. Toisaalta, tehtäviä voidaan käyttää *alkuopetuksen jälkeenkin* oppilaiden taitojen mukaan. Harjoitukset soveltuvat myös *erityisopetuksessa* käytettäväksi. Tärkeää on sanavaraston laajentaminen ja vieraiden sanojen merkityksen oivaltaminen. Parhaiten tämä onnistuu, kun opettajakin ohjaa oppilaita käyttämään lauseyhteyttä uusien sanojen ymmärtämisen apuna. Tehtäviä tehdessään oppilas huomaa myös, että sama sana voi eri yhteyksissä tarkoittaa eri asioita. Lisäksi lapsia kehoitetaan keskustelemaan toisten oppilaiden tai aikuisten kanssa, kun he pyrkivät selvittämään sanojen ja sanontojen merkitystä. Monet tehtävät soveltuvat myös paritehtävinä tehtäviksi.

Kirjan harjoituksissa oppilaita rohkaistaan myös käyttämään oheismateriaalina tietokirjoja. Esimerkiksi eläinten kuvia tarkastellaan eläinkirjoista. Näin opitaan tekemään tarkkoja havaintoja. Asioita myös vertaillaan keskenään. Edelleen oppilaat oppivat vähitellen löytämään tietoteksteistä pääasiat. Tämä on vaikea, mutta erittäin hyödyllinen taito, jota tarvitaan opiskelujen edetessä yhä enemmän.

Luetun ymmärtämistä kehittää myös tarinoiden tapahtumien ennustaminen sekä päätelmien tekeminen tekstin antamien vihjeiden perusteella.

Leijona ja hiiri (kansansatua mu.)	5
Kyyhkynen ja muurahainen (Fontainea muk.)	8
Korppi ja muurahainen (kansansatua muk.)	12
Muurahaiskeko	15
Majava	18
Kenguru	21
Sammakko	24
Äänekkäitä eläimiä	27
Hevonen	29
Uutinen sanomalehdestä	32
Cowboy	34
Monenlaista uintia	37
Lentokone	40
Helikopteri	42
Kuorma-auto	45
Juna	49
Matkaesitteitä	52
Lontoo	52
Pariisi	53
Rooma	53
Kanarian saaret	57
Madeira	57
Keräilijöitä	60
Televisio-ohjelmia	62

5. Minkälainen oli metsästäjän ansa?

6. Miten pieni hiiri pystyi vapauttamaan leijonan?

7. Miksi hiiri tuli leijonan avuksi?

8. Mitä leijona oppi tapahtuneesta?

9. Etsi sadusta sanat, jotka tarkoittavat samaa kuin alla olevat sanat:

sieppasi _____

herkullinen _____

myhäili _____

10. Kirjoita korttiin leijonan kiitos hiirelle. Koristele kortti kauniisti.

•

Kyyhkynen ja muurahainen (paritehtävä)

1. Lukekaa alla oleva sanalista. Kaikki nämä sanat ovat seuraavan sivun sadussa kyyhkysestä ja muurahaisesta.
2. Miettikää, mitä sadussa voisi tapahtua. Kertokaa se yhdessä.
3. Piirtäkää sitten siitä sarjakuva alla oleviin ruutuihin.
4. Lukekaa sen jälkeen seuraavan sivun satu. Ovatko sen tapahtumat samanlaisia kuin teidän sadussanne?

muurahainen	paikka
neulainen	jousi
puro	nuoli
tipahtaa	purra
kyyhkynen	kantapää
lehti	lentää

Kyyhkynen ja muurahainen

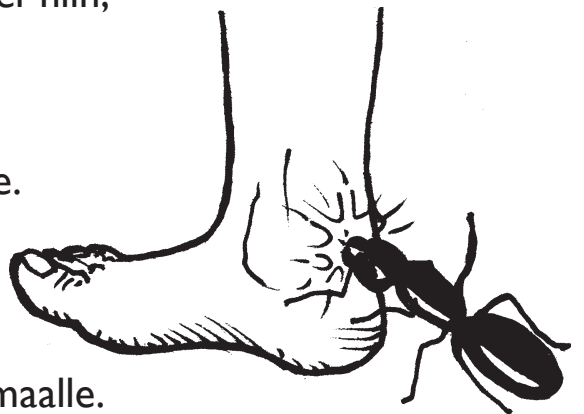
Muurahainen veti perässään suurta män-nyn-neu-las-ta.

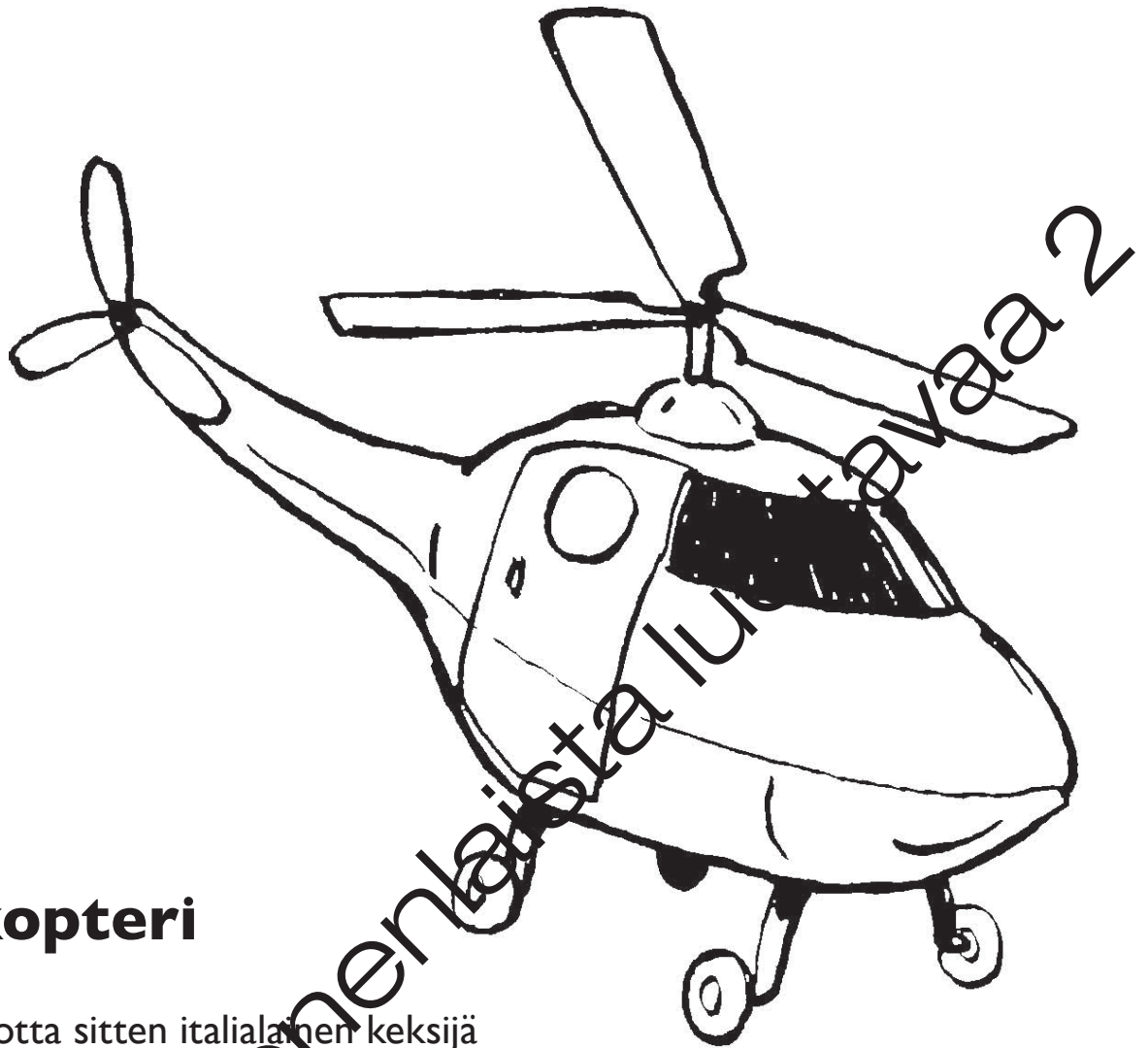
Polku pesälle kulki puron rantaan pitkin.
Painava männynneulanen takertui ran-ta-hei-niin,
ja muurahainen tipahti puroon.

Kyyhkynen lensi lähistöllä ja huomasi,
ettei muurahainen päässyt vedestä rannalle.
Se heitti veteen koi-vun-leh-den,
ja muurahainen kipusi sen päälle.
Pian lehti ajautui rantaan,
ja muurahainen pääsi turvallisesti kuivalle maalle.

Muutaman päivän päästä muurahainen näki,
että eräs poika tähtäsi kyyhkystä jou-sel-laan ja nuo-lel-laan.

Muurahainen puri poikaa kantapäähän.
Poika parkaisi, ja nuoli putosi maahan.
Pelästynyt kyyhkynen lensi turvaan.

Helikopteri

Jo 500 vuotta sitten italialainen keksijä Leonardo da Vinci suunnitteli helikopterin. Silloin sellaista ei kuitenkaan osattu vielä valmistaa. Vasta 70 vuotta sitten tehtiin ensimmäinen toimiva helikopteri.

Helikopteri nousee ilmaan, kun sen katolla olevat siivet pyörivät. Peräosassa on potkuri, joka estää kopteria pyörimästä ympäri.

Helikopteri on ketterä ja voi laskeutua melkein minne vain. Se pysyy paikallaan ilmassa ja liikkuu eteen, taakse, sivulle ja suoraan ylös ja alas.

Siksi sen avulla voidaan pelastaa ihmisiä merestä tai kii-pei-li-jöi-tä vuoristosta. Helikopterilla voidaan myös tuoda sairastuneita ihmisiä saaristosta kaupunkiin sairaalaan.

Paritehtäviä

Pohtikaa yhdessä seuraavia kysymyksiä:

1. Leonardo da Vinci keksi monenlaisia asioita. Hän oli myös kuuluisa taiteilija. Miksi hänen keksimäänsä helikopteria ei käytetty?

2. Mitä tapahtui 70 vuotta sitten?

3. Millä tavoin helikopteri on kätevämpi kuin lentokone?

4. Mihin tarkoituksiin sitä voidaan käyttää?

5. Miksi lentokone ei voi laskeutua sairaalan pihalle tai katolle?

6. Selittäkää, mikä ero on sanoilla **suunnitella** ja **valmistaa**.

7. Miettikää, missä tehtävässä on tärkeää, että helikopteri voi olla paikallaan ilmassa. _____

Agricolan Monenlaista luettavaa 2

8. Huomatkaa, että samat sanat voivat tarkoittaa monia eri asioita. Siksi on tärkeää aina miettiä, mitä sana juuri tässä tarkoittaa. Miettikää, mitä sana **ilman** tarkoittaa näissä lauseissa:

Jouduin lähtemään **ilman** polkupyörää.

Joku oli päästänyt **ilman** pois sen renkaasta.

Se oli tapahtunut **ilman**, että kukaan huomasi.

Mitä sana **vasta** tarkoittaa näissä lauseissa. Jos ette keksi, kysykää aikuiselta.

Saunassa oli odottamassa tuore **vasta**.

Olimme ehtineet pelata **vasta** yhden pelin.

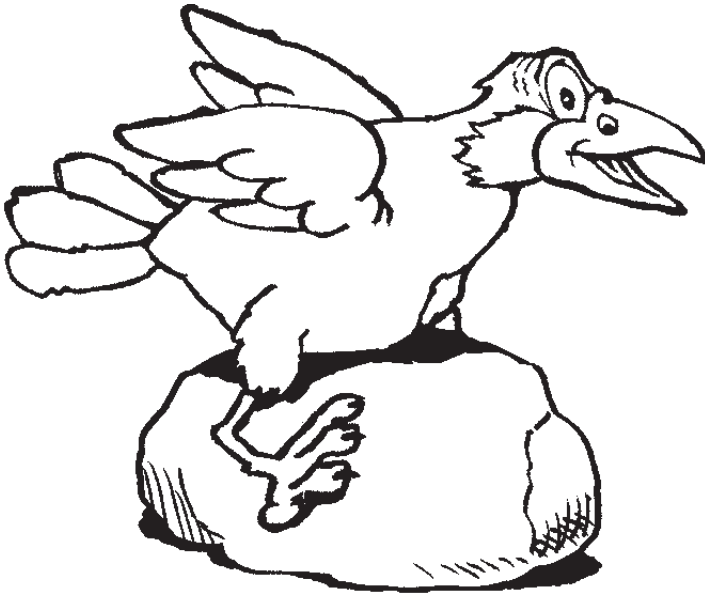
Vasta huomenna saamme tietää tuloksen.

9. Kirjoittakaa nämä lauseet niin, että panette **oikea**-sanan tilalle sen **vastakohtan**:

Lassella on **oikea** lentokone.

Tämä on **oikea** lähtöaika.

Kirjoitatko **oikealla** kädellä?

Korppi ja muurahainen

Korppi kehui muurahaiselle voimiaan.

- Minä olen isompi ja vahvempi kuin sinä, se kerskui.
- Ei vahvuus koosta riipu, vastasi muurahainen.
- Koe-tel-laan-ko voimiamme, se kysyi.

Korppi suostui mie-li-hy-vin kilpaan.

- Viedään kumpikin oman ko-koi-sem-me kivi tuonne korkeimman kuusen latvaan, muurahainen ehdotti.

Korppi yritti nostaa kokoistaan kiveä.

Se ei kuitenkaan saanut sitä hie-vah-ta-maan-kaan.

Mitä luulet, että sadussa tapahtuu tämän jälkeen?

Piirrä siitä kuva ruutuun.

Lue sitten sadun loppu seuraavalta sivulta.

Keksitkö sadulle samanlaisen vai erilaisen lopun?

Muurahainen sitä vastoin otti kokoisensa kiven
ke-vy-es-ti syliinsä.

Se kantoi sen helposti kuusen latvaan.

Siellä se nousi kivi sylissään takajaloilleen.

Näin korppi sai myöntää hä-vin-neen-sä kilpailun.

1. Etsi lintukirjasta korpin kuva. Minkä näköinen lintu se on?
Kirjoita rivin alussa olevista asioista kuvan mukaan.

väri _____

nokka _____

jalat _____

2. Kumman kivi oli isompi, kun molemmat
yrittivät nostaa oman kokoisensa kiven _____

3. Jaksaisitko sinä nostaa oman kokoisesi
kiven kuusen latvaan?

Piirrä kuva itsestäsi ja tästä kivistä ruutuun.

4. Miten korppi onnistui kiven nostamisessa?

5. Minne muurahainen vei oman kivensä?

6. Mitä tarkoittaa ”kivi ei hievahtanutkaan”.

7. Etsi sadusta kaksi sanaa, jotka tarkoittavat samaa kuin sana **ylpeillä**.

8. Selitä seuraavat kuuseen liittyvät sanat:

oksa _____

latva _____

kanto _____

kaarna _____

käpy _____

neulanen _____

9. Yhdistä sanat oikeaan eläimeen:

korppi

muurahainen

vahva

lintu

ylpeä

iso

pieni

voittaja

häviäjä

siivekäs

hyönteinen

10. Alleviivaa sadun sanat, jotka ovat sinulle ennestään vieraita. Yritä selvittää sadun tapahtumien avulla, mitä ne tarkoittavat.

ihmisiä merestä tai kii-pei-li-jöi-tä vuoristosta.

Helikopterilla voidaan myös tuoda sairastuneita ihmisiä saaristosta kaupunkiin sairaalaan.

Paritehtäviä

Pohtikaa yhdessä seuraavia kysymyksiä:

1. Leonardo da Vinci keksi monenlaisia asioita. Hän oli myös kuuluisa taiteilija. Miksi hänen keksimäänsä helikopteria ei käytetty?

2. Mitä tapahtui 70 vuotta sitten?

3. Millä tavoin helikopteri on kätevämpi kuin lentokone?

4. Mihin tarkoituksiin sitä voidaan käyttää?

5. Miksi lentokone ei voi laskeutua sairaalan pihalle tai katolle?

6. Selittäkää, mikä ero on sanoilla **suunnitella** ja **valmistaa**.

7. Miettikää, missä tehtävässä on tärkeää, että helikopteri voi olla paikallaan ilmassa.

8. Huomatkaa, että samat sanat voivat tarkoittaa monia eri asioita. Siksi on tärkeää aina miettiä, mitä sana juuri tässä tarkoittaa. Miettikää, mitä sana **ilman** tarkoittaa näissä lauseissa:

Jouduin lähtemään **ilman** polkupyörää.

Joku oli päästänyt **ilman** pois sen renkaasta.

Se oli tapahtunut **ilman**, että kukaan huomasi.

Mitä sana **vasta** tarkoittaa näissä lauseissa. Jos ette keksi, kysykää aikuiselta.

Saunassa oli odottamassa tuore **vasta**.

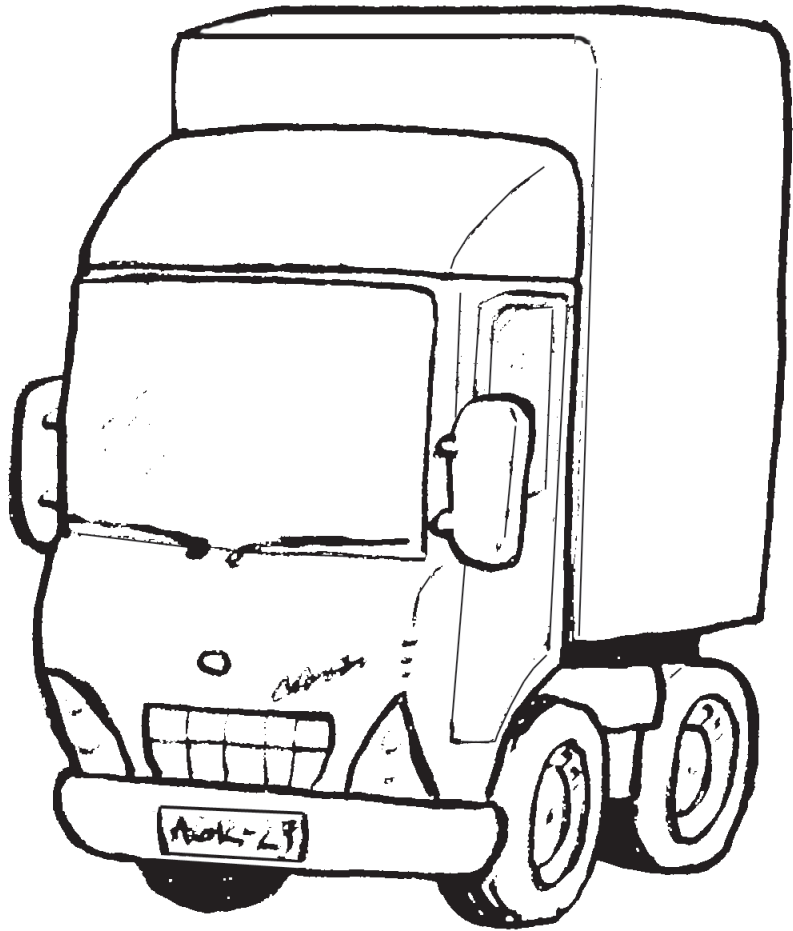
Olimme ehtineet pelata **vasta** yhden pelin.

Vasta huomenna saamme tietää tuloksen.

9. Kirjoittakaa nämä lauseet niin, että panette **oikea**-sanalle sen **vastakohtan**:

Lassella on **oikea** lentokone.

Tämä on **oikea** lähtöaika.

Kirjoitatko **oikealla** kädellä?

Kuorma-auto

Kuorma-autot tuovat tavaraa kauppoihin.
Niillä haetaan myös roskat pois
kaupoista ja kotien jä-te-säi-li-öis-tä.

Suomalaisia kuorma-autoja kulkee
kaikkialla maailmassa.

Ne vievät eri maihin suomalaisia tavaroita
ja tuovat meille tavaraa ulkomailta.

Autoissa on päi-kan-nus-lai-te,
joka kertoo Suomessa olevalle keskukselle,
missä auto sillä hetkellä on.

Kun kuorma-autoon liitetään perävaunu,